

POSTANOWIENIE

27 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

na posiedzeniu niejawnym 27 marca 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa C. P.

przeciwko R. P.

o ustanowienie rozdzielnosci majątkowej,

na skutek skargi kasacyjnej C. P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie

z 29 sierpnia 2022 r., VII Ca 283/22,

- 1) **odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) **obciąża kosztami postępowania kasacyjnego powoda, pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

[PG]

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie

i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie z 29 sierpnia 2022 r. (sygn. akt VII Ca 283/22) powód - mający jako adwokat zdolność postulacyjną - oparł wnioski o jej przyjęcie do rozpoznania na przesłankach określonych przez art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 oraz 4 k.p.c. Odnośnie do wykazania przesłanek z art. 398⁹ § 1 pkt 1 oraz 2 k.p.c., skarżący ograniczył się jedynie do zaprezentowania zagadnienia prawnego, w postaci skierowanego do Sądu Najwyższego zapytania o następującej treści: „czy w sytuacji gdy pomiędzy małżonkami istnieje separacja faktyczna, która przybrała formę drastyczną tj. strony nie utrzymują jakichkolwiek relacji od 16 miesięcy, w tym m.in. nie kontaktują się w sprawach dotyczących ich majątku wspólnego, w tym jego utrzymania oraz nastąpiło trwałe zerwanie wszelkich stosunków majątkowych pomiędzy stronami należy uznać, że zachodzą ważne powody o których mowa w art. 52 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego uzasadniające ustanowienie rozdzielności majątkowej”. Następnie wskazując na przyczynę kasacyjną z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. skarżący sformułował wzmiankę, z której wynika jego dezaprobatą dla przyjęcia przez Sąd drugiej instancji za wykazane sprecyzowane w skardze okoliczności faktyczne, co miało dowodzić, jej oczywistej zasadności.

Tymczasem, jak wskazano w orzecznictwie Sądu Najwyższego, uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nawiązuje do instytucji przesądu, uregulowanej w art. 398⁹ k.p.c., i stanowi jej dopełnienie. Jest to zatem obowiązek nałożony na skarżącego, polegający na wykazaniu argumentów przemawiających za tym, aby skarga kasacyjna została przyjęta do rozpoznania przez Sąd Najwyższy. Niezbędne jest, zatem, przedstawienie odpowiedniego wyводу jurydycznego, argumentów świadczących o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy, którego skarżący jednak nie zaprezentował. Co istotne, zgodnie z jednolitym stanowiskiem Sądu Najwyższego,

wymaganie określone w art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. nie jest tożsame z określonym w art. 398⁴ § 2 k.p.c., co oznacza, że skarżący powinien odrębnie przytoczyć podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie i odrębnie uzasadnić wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nawet jeżeli argumentacja prawna może się w pewnym zakresie pokrywać (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156, z 5 czerwca 2001 r., IV CZ 45/01, OSNC 2001, nr 10, poz. 157, z 10 stycznia 2003 r., V CZ 189/02, niepubl., z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, niepubl., z 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16, niepubl., z 11 kwietnia 2018 r., V CSK 547/17, niepubl. i z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 567/17, niepubl.). Uzasadnienia przyczyn kasacyjnych, kwalifikujących przyjęcie skargi do rozpoznania, Sąd Najwyższy nie może doszukiwać się w uzasadnieniu podstaw, niezależnie od tego, że chodzi w tym wypadku o zupełnie odmienne metody argumentowania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 31 stycznia 2020 r., II CSK 432/19, niepubl., z 15 grudnia 2006 r., III CZ 93/06; niepubl. i z 18 kwietnia 2012 r., I CSK 520/11, niepubl.). Nie jest natomiast rolą Sądu Najwyższego samodzielne poszukiwanie okoliczności, świadczących o występowaniu w sprawie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Oba powyższe elementy muszą być zatem wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, czemu jednak skarżący nie sprostał.

Odnosząc się natomiast do powołanych przez skarżącego przesłanek „przedsądu” należy zauważyć, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wypracowano określone wymogi, których spełnianie determinuje przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przez ten Sąd.

I tak przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć charakter uniwersalny, co oznacza, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych, podobnych spraw. Chodzi przy tym o problem, którego wyjaśnienie jest konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez Sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.),

a także w związku z podstawą prawną zaskarżonego wyroku. Konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie. Ponadto „istotne zagadnienie prawne” jest istotne w tym znaczeniu, że nie było dotychczas rozważane w orzecznictwie Sądu Najwyższego, a zatem jego rozstrzygnięcie miałoby znaczenie dla praktyki orzeczniczej sądów - tylko wtedy wykazany zostałby publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej, której podstawowym celem jest wkład w rozwój prawa i zapewnienie jednolitości jego sądowej wykładni. Istotne zagadnienie powinno się charakteryzować „nowością”, która uzasadniałaby potrzebę jego analizy ze strony Sądu Najwyższego.

Oparcie, natomiast, wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega. Wymaga to przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego.

Z kolei uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzenia wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia

w szczególności czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Powód w dość lakonicznym uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (str. 3 skargi) łącznie wskazał na rażące naruszenie „art. 233 § 1 w zw. z art. 391 oraz art. 52 § 1 k.r.o. k.p.c.” polegające na przyjęciu bliżej określonych w skardze ustaleń bez jakiejkolwiek podstawy prawnej i faktycznej. Pomijając niestaranność w prawidłowym przytoczeniu naruszonych przez Sąd drugiej instancji przepisów przez powołanie łączne aktów prawnych k.r.o. i k.p.c. podkreślić należy, że podstawą oceny w postępowaniu kasacyjnym zarzutów naruszenia prawa materialnego jest stan faktyczny ustalony przez sąd drugiej instancji stanowiący podstawę wydanego orzeczenia zaskarżonego skargą kasacyjną, którym – zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c. – Sąd Najwyższy jest związany. Niedopuszczalne jest oparcie skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustaleń faktycznych i oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.). Ze względu na tę regulację zarzuty naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie mogą być w ogóle podstawą skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 listopada 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 76 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., V CSK 11/06, niepubl., z 8 maja 2008 r., V CSK 579/07, niepubl., z 16 listopada 2012 r., III CSK 73/12, niepubl., z 14 lutego 2013 r., II CSK 292/12, niepubl., z 23 czerwca 2016 r., V CSK 536/15, niepubl. i z 13 kwietnia 2017 r., I CSK 93/17, niepubl.). W tej sytuacji Sąd Najwyższy nawet w razie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania - nie mógłby rozważać zasadności naruszenia art. 233 k.p.c. Tym samym zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie może też uzasadniać tezy o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Reasumując, uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wykazuje, w sposób przyjęty w orzecznictwie Sądu

Najwyższego, żadnej z powołanych w niej przesłanek uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W ocenie Sądu Najwyższego nie zachodzi również nieważność postępowania, którą Sąd ten bierze pod rozagę – w granicach zaskarżenia – z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 1 w zw. z art. 391 § 1 i 398²¹ k.p.c. przy zastosowaniu zasady odpowiedzialności powoda za wynik postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

[SOP]

[ms]